

- XII. - 6582; 1941. november. 27; tételés: egyhangú;
- " - 6677; 1942. február 19; történeli: egyhangú
- " - 6768; - " - május 19; vegyes: egyhangú

Magyarország Uelig. m. 1914. aug. 28. ref.

Avatás: citrat; 933. / 1941-42. j. i. 3.

Rep: 1942. v. 20.

Jogi: " cum favore "

A DEBRECENI M. KIR. ISTVAN TUDOMÁNYEGYETEM
 JOG- ÉS ÁLLAMTUDOMÁNYI KARA.

783 10 41 / 19 42. SZÁM.

Erk: 19 42. évi március hó 30-n.

Elírat: _____
 Ért. megfizet. Utírat: _____

Bírálatra kiadatik:

Dr. Zachár Gyula

" Juhász Zoltán

professzor utaként.

Debrecen, 1942. március hó 31-én.

J. Sándor
 c. i. prodekanus.

Elgyadom eszhangya mino-
 ritással J. 1942 máj. 20

Juhász Zoltán

Hosszjártat!

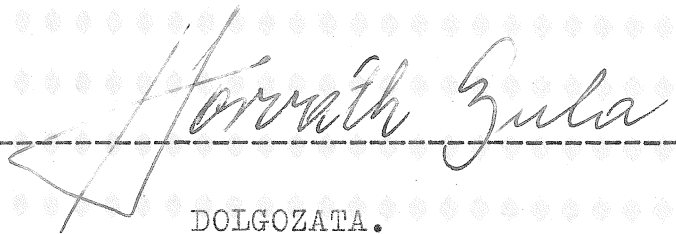
J. 942 máj. 20.

Juhász Zoltán

A

HÁZASSÁG INTÉZMÉNYÉNEK JOGI MÉLTATÁSA AZ 1894.
ÉVI XXXI. ÉS AZ 1941. ÉVI XV. TÖRVÉNYCIKKEK ALAP-

JÁN.

DOLGOZATA.

DEBRECEN, 1942. ÉV FEBRUÁR HÓ 20.-ÁN.

FELHASZNÁLT FORRÁSMUNKÁK:

1894:XXXI. /Országos Törvénytár 1894-95./

1941:XV. /A vegyes házasságról és a fajvédelemről szóló törvény.Budapest,1941.Felelős kiadó: Dr.Pongrácz Jenő./

Szentmiklósi Márton:A Római jog Institutiói.Budapest,Athaeneum kiadása.

Dr.Zachár Gyula:A Magyar Magánjog Alaptanai.Budapest,1928.IV.kiadás.

Dr.szentpéteri Kun Béla:Állam és egyház.Debrecen,1938-2414.

Dr.szepesváraljai Haendel Vilmos:Politika.Debrecen,1937-943.

Dr.Darányi Gyula:Közegészségtan I.kötet.Budapest,1939.

T A R T A L O M J E G Y Z É K .

---

1. Az ember társaslényi minősége.....1-3. oldal.
  2. Házasság-család.....3-9.
  3. A házasság érvényességi kellékei és
bontó akadályai a római,-illetőleg
a magyar jogban.....9-16.
  4. A házasság felbontásáról a római,-
illetőleg a mi házassági törvényünk
alapján.....16-21.
  5. Az 1941. évi XV. törvénycikk megalko-
tásának indokolttsága.....21-44.
  6. Összefoglalás.....44-46.
-
-
-

Az ember társaslényi minősége.

Ma már közhely, hogy az ember társaslény, azonban hosszú évtizedeken, sőt évszázadokon át képezte tudományos vita tárgyát, vajjon az ember társaslény-e, avagy természeténél fogva nem az s hogy mégis ilyenként jelentkezik, annak nem veleszületett ugynevezett belső, hanem külső körülményekben fellelhető okai lennének.

Az érvelés mindkét oldalon érdekes, sokszor nem kellően igazolható és bizonyítható "vélt okok" felsorakoztatását eredményezte. Ezeket

— mint dolgozatom tárgyához szorosan nem tartozókat — mellőzve, egyet mégis emlitek: a nemi kettéváltságot, ennél fogva az egészséges ösztönű, különmemhez tartozó: nő és férfi egymásra utaltságát. Igaz, hogy e kérdésnél óvatosaknak kell lennünk, mert valaki azt mondhatná, hogy az állatvilág egy-két féleségétől el-

tekintve, melyek, mint például: a taenia solium elnevezésű féreg mindkét nem attributumait egyesítik magukban, a többenél az emberhez hasonlóan a nemi kettéváltsággal találkozunk, - így tehát náluk is megvan az említett egymásra utaltság - és mégsem mondhatjuk az emberen kívül más élőlényre, hogy a szó tulajdonképpeni értelmében véve társaslénynek lenne nevezhető.

Mi tehát az "ultima differentia"? Az, hogy míg az állatvilág többi egyedeit tisztán csak ösztöneik vezetik, addig a fejlettség legmagasabb fokán lévő lelkes teremtménynél, az embernél az ösztön mellett ott találjuk a céltudatosságot.

Alexis Carrel, francia származású Nobel-díjas amerikai tudós nemrég megjelent híres munkájában: "Az ismeretlen ember" egyik fejezetében azt írja, hogy minden ember abban az irigyelt helyzetben lehet, hogy uralmat gyakorolhat; nem hatalmat, mert ez kevesebb, mint az uralom, de

uralmat gyakorolhat önmaga felett! Ezt témánkra vonatkoztatva: az embert, mint társaslényt, leginkább az különbözteti meg a különváltne-
 miséggel szintén bíró többi teremtménytől, hogy ösztönei, így azok egyik legerősebbje, a fajfenntartás ösztöne felett is u r a l k o d-
 n i képes! Itt nem annak teljes restrictio-
 jára gondolok, de kizárólag annak a házasság-
 bani céltudatos, egészséges kiélésére!

Házasság - család.

A Magyar Magánjog Alaptanai című könyvében Dr. Zachár professor alkalmazza azt a meghatározást a házasságra, hogy az : " két külön-
 nemű személynek a jog által szabályozott ne-
 mi, erkölcsi, és jogi tartalommal bíró életkö-
 zössége."

Ugyancsak használ egy felette szemléltető ké-

pet,mondván,hogy: " ha az egész organizmus szövetekből,a szövetek sejtekből tevődnek össze,ugy - ha ezt az emberiség,- állam,- családra alkalmazzuk - azt kell mondanunk, hogy a család a sejt szerepét tölti be; a házasság intézményéről pedig azt mondhatjuk, hogy ez az a folyamat,mely által a sejtek szövetekké és ezzel a társadalmi szervezet magasabb rendű alkatrészeivé tökéletesednek."

/Dr.Zachár:A Magyar Magánjog Alaptanai 384.o./

A házasság tehát nem csupán nemi,de erkölcsi és jogi tartalommal is bíró életközösség.Igy határozza azt meg a római jog is:

" Nuptiae sunt coniunctio maris et feminae, consorcium omnis vitae,individua vitae consuetudo,divini et humani iuris communicatio."

/Szentmiklósi M. : A Római jog Institutioi. XXII.kiadás 320.oldal./

Jóllehet ma már nem csupán az egyház ,de az állam is az erkölcs legfőbb őreként jelent-

kezik, mégis egészen napjainkig levezethető az a versengés, melynek célja a házassági ügyben való praeponderantiaja az egyháznak, illetve az államnak. Már a rómaiaknál is megfigyelhető hasonló jelenség. Miként a mi jogunkban is megkülönböztethető / az 1894:XXXI.t.c.életbe lépéséig / tisztán egyházi jellegű házasság /matrimonia rata /és ma az esetleg kizárólag csak polgári tisztviselő előtt kötött polgári házasság /matrimonia legitima /, úgy a rómaiaknál is volt vallásijellegű házasság kötés : a flamen dialis , vagy pontifex maximus közreműködésével létrejött "confarreatio" - és a papság mellőzésével történő "coemptio", avagy másik ilyen az "usus", melyeknél tisztán a felek kölcsönös akarata eredményezte a házasságot.

A keresztyénség elterjedése, a pápaság megerősödése után nem sokkal megkezdődött az egyhá-

zi és világi hatalom képviselői között az emlitett irányban is az elsőbbségért folytatott harc. Az egyház isteni eredetre hivatkozva a házasság körüli ügyekben kizárólagos fennhatóságának elismerését követelte. Az állam viszont arra hivatkozott, hogy a földön egyedül az államnak van joga uralkodnia, mint egyedülálló, mindent elsőprő hatalomnak, míg az egyház uralmi terrénuma a transcendentális, - a lelkivilágra terjed ki, de nem a földre.

/Dr. Haendel : Politika. 225. oldal. /

Nem is csodálkozhatunk, hogy az ember életének ilyen nagyjelentőségű momentuma, mint ami a házasságkötés, melynél az egyháznak újra alkalom kínálkozott, hogy Istentől nyert hatalmára hivatkozassék, előidézte az egyház és állam elsőbbségért való versengését.

A házasság az égben köttetik - mondja az egyház /római egyház/ - s ami ott fenn meg-

köttetett, azt ember fel nem bonthatja. Így vezette le az egyház a házasság felbonthatatlanságának és szentségének tanát. Ha egyszer szentség a házasság, az egyben azt is jelenti, hogy érvényesen csak az egyház közreműködése révén köthető az meg. Valóban nem csak nálunk, de a középkoron át minden keresztyén államban az egyház kizárólagos jogát képezte a házasságkötésnél való közreműködés.

Rést ütött az egyház eme kizárólagos jogán a reformáció, mely a házasság szentségi jellegét nem fogadta el s nem ragaszkodott a házassági ügyekben egyedül az egyházat illető iurisdictiohoz. Azonban Magyarországon csak az 1894:XXXI. törvénycikk életbelépése óta lehetséges érvényes házasságot kötni csupán polgári tisztviselő előtt. Nagyon nehezen mondott le az egyház a házassági ügyekben eddig birt iurisdictiojáról s a törvény létrejötté-

nél, mely Szilágyi Dezső igazságügyminiszter nevéhez fűződik, az előbb már említett oknál fogva a katolikus egyház erősen deffensiv állást foglalt el. Az 1894:XXXI. törvény mégis létrejött, 1895 október 1.-én életbe is lépett s az eddigi korlátolt felekezeti jellegű házassági joggal szemben egységes állami házassági jogot, a megkötés formájára nézve polgári házasságot és állami házasságjogi biráskodást létesített.

Európában nem mi voltunk ugyan az utolsók ezen újítást behozásával, de nem voltunk az elsők sem. Ugyanis Franciaország, mint a forradalom kitermelte sok más értékes és életrevaló újítás bevezetésével, e téren is elől járt és 1792-ben, illetőleg a Napoleon Code Civil-je /1803 /óta ott már a kötelező polgári házasság és polgári házassági biráskodás állott fenn.

Az 1894:XXXI. törvény megalkotásával a magyar

állam törvényhozása azt akarta kifejezésre juttatni, hogy - anélkül, hogy az egyházat ezzel jogaiban sérteni, avagy éppen jelentőségében kisebbiteni akarná - a házassági ügyeket, mint az állam szempontjából elsőrangu fontosságú kérdéseket, teljes felelősséggel maga és egységesen óhajtja intézni.

A házasság érvényességi kellékei és bontó akadályai a római, - illetőleg a magyar jogban.

Európa minden népének jogrendszeré a világ első és legnagyobb jogász nemzetének, a rómainak örök életű jogán épül fel. ehhez tapad, erre épül minden nemzet nemzeti géniusa által kitermelt sajátos nemzeti joga. Így van ez a magyar joggal, közelebbről a magyar házassági joggal is. Ha egymás mellett, illetve egymás után nézzük a házasság érvényességi

(ségi) kellékeit s a házasság bontó-akadályait a mai jogban és a sok száz éves római jogban, csak csodálni tudjuk a római jogász-génius alkotását, amikor azt látjuk, hogy a mai házassági jog, ha itt-ott módosítással, de legnagyobb-részt változatlanul átvette azokat és ma is fenntartja érvényükben.

Házassági törvényünk 6.§.-a kimondja, hogy cselekvőképtelen személy nem köthet házasságot. Kérdés, kit kell cselekvőképtelennek minősítenünk? A házassági törvény a 12. életévét még be nem töltött személyt tekinti ilyennek. Werbőczy ezeket törvénytelen koruaknak: illegitimae aetatis nevezi. A cselekvőképtelenség abszolút érvénytelenséget eredményez, ami azt jelenti, hogy ennek fennforgása esetén a házasság bármikor, nemcsak a fél, illetőleg királyi ügyész indítványára, de bárki által indított semmisségi perrel felbontható.

Ugyan-csak a házassági akadályok e ka-

tegoriájába tartozik a vérrokonság is. A házassági törvény 11.§.-a erre nézve azt mondja, hogy: "nem köthetnek egymással házasságot

- a/ vérrokonok egyenes ágon,
- b/ testvérek,
- c/ testvér testvérének vérszerinti leszármazójával,
- d/ az egyik házastárs a másik házastársnak egyenes ágbeli vérrokonával a házasság megszűnése, vagy érvénytelenné nyilvánítása után sem."

A c/ ponti esetben a király az igazságügyminiszter előterjesztésére felmentést adhat.

A keresztyén államok tiltják a több-nejüséget.

Az 1894:XXXI.12§.-a is úgy rendelkezik, hogy nem köthet új házasságot az, kinek korábbi házassága meg nem szűnt, vagy érvénytelenné nyilvánítva nem lett.

A házasság meghatározásánál a nemi és jogi tartalom mellett az erkölcsöt, mint ugyancsak fontos tényezőt kell hangsúlyoznunk. Ebből kiindulva érthetjük meg a házassági törvény 13.§.-át, mely szerint nem köthetnek egymással házasságot

azok, akik közül egyik a másikkal egyetértve saját házastársának, vagy a másik házastársának élete ellen tört.

Az eddig említett, négy pontban elmondott akadályokat abszolút semmisséget eredményező anyagi érvénytelenségi okoknak nevezzük. Ezzel szemben a házassági törvény 30. és 31.§.-ai a semmisséget eredményező alaki érvénytelenségi okokat tartalmazza; nevezetesen:

- a/ hogy semmi vonatkozásban nem tekintetik házasságnak az oly kötés, mely nem polgári tisztviselő előtt történt,
- b/ hogy házasságkötésnél az anyakönyvvezető saját kerületében működhetik közre.

Az állam a magán-jogi érdek területén belül rábizza az egyesekre, hogy rendezzék életviszonyaikat úgy, amint azt jónak látják. Innen érthető, hogy az alább előadandó relativ érvénytelenségi okok fennforgása esetén csupán akkor bontható fel a házasság, ha a fél azt egy év alatt ugynevezett megtámadási perrel kéri.

A házassági törvény 7. §.-a úgy szól, hogy: fejletlenkoru nem köthet házasságot. A törvény szerint a férfi 18, a nő 16. évének betöltésével éri el fejlettkorát. Ugyancsak az említett ponthoz hasonlóan rendelkezik a kiskorúakra nézve a ht. 8. §.-a, mely szerint kiskorú nem köthet házasságot törvényes képviselőjének beleegyezése nélkül. Megtámadható továbbá a házasság: kényszer /ht. 53. §./, tévedés /ht. 54. §./ és megtévesztés /ht. 55. §./ fennforgása esetén.

Az eddig tárgyalt érvénytelenségi okok ellenére megkötött házasság semmisségi, illetőleg megtámadási perrel felbontatván úgy tekintendő, mintha meg se kötöttetett volna.

Házassági törvényünk ismer ezek mellett olyan házassági akadályokat is, melyek fennforgása esetén létrejött házasság nem semmis, az továbbra is fenn fog állni, de a vétkes fél, illetve a házasság megkötésénél eljáró vétkes polgári

tisztviselő megbüntettetik.

A házasságkötést ugyanis szerződésként foghatjuk fel /contractus civilis/. Magánjogunkban pedig elvként szerepel az a tétel, hogy a szerződés lehetőleg úgy magyarázandó, hogy az fenntartassék, mivel abból indulhatunk ki, hogy a felek az ügyletet végeredményben akarták.

Ezt tartva szem előtt, a házassági akadályok enyhébb formáinak, az ugynevezett tiltó akadályoknak fennforgása esetén a törvény csupán bünteti a vétkes felet, illetve polgári tisztviselőt, de nem érinti a házasság fennállását.

A házassági tiltó akadályokat a házassági törvény 14.§.-ától a 27.§.-ig találjuk felsorol-

va : 14.§.szól a gondnokság alá helyezés folyamatban létéről,

15.§.szól a gondnok beleegyezésének hiányáról,

16.§.szól a szülői beleegyezés hiányáról,

17.§. az unokatestvéri viszonyról, mint tiltó akadályról, mely alól felmentés adható,

18.§.az örökbefogadási viszony is tiltó akadályt képez,

- 19.§.szól a gyámsági viszonyról,mint tiltó akadályról,
- 20.§.szerint a házasságtörők tilalom terhe alatt nem köthetnek egymással házasságot,
- 21.§.szerint korábbi semmis házasság,mig még nem szűnt,vagy érvénytelenné nem nyilvánított,tiltó akadályt képez,
- 22.§.szerint tiltó akadály a vélelmezett elhalálozási túlélés,ha azt a fél,illétve polgári tisztviselő tudja,
- 23.§.szól a házastárs élete elleni törésről, mint tiltó akadályról,
- 24.§.szerint tiltó akadály a várakozási idő, mely 6 hónapban van megállapítva az új házasságra lépni akaró özvegy,vagy elvált nő részére,
- 25.§.szól az egyházi felsőbbtség engedélyének hiányáról,mint tiltó akadályról,
- 26.§.szerint védkötelezettség teljesítése előtt csak nősülési engedéllyel lehet házasságot kötni,
- 27.§.szerint tilos házasságot kötni szabályszerű kihirdetés nélkül,ez alól azonban a közigazgatási hatóság felmentést adhat.

Amennyiben a házassági akadályoknak sem a súlyosabb /érvénytelenségi vagy bontó/,sem pedig a kevésbé súlyos / tiltó / formája fenn nem

forog, úgy a házasság érvényesen létrejöttek tekintendő.

A házasság felbontásáról a római,- illetőleg a mi házassági törvényünk alapján.

Rendes körülmények között a házasság egy életreszóló kötelék, mely a római katolikus egyház tanítása szerint felbonthatatlan. Ez a tanítás a maga szigorú merevségében mindenesetre alkalmas lehetne arra, hogy a korunkban veszedelmesen nagy méreteket öltő válást megakadályozza, másrészt azonban nemcsak kényelmetlenséget, de sok esetben méltánytalanságot eredményezne. Vegyünk szemügyre egy sablon-példát!

Vajjon nem lenne-e méltánytalanság a házasság felbonthatatlanságára való hivatkozással továbbra is élete végéig arra kényszeríteni a házasfelet,

hogy házassági kötelékben maradjon élettársával, aki pedig gyilkos szándékkal egyszer már élete ellen tört? Ha áll is az a tan, hogy a házasságok aznégben köttetnek, az említett és hasonló esetekben nem csupán a lelkiismeretre, mint ítélő-bíróra, de az Istenre, mint igazságosra való hivatkozással is azt kell méltányosnak tartanunk, hogy a házassági kötelék felbontassék!

Libera debent esse de iure matrimonia! Ezen az elven voltak a rómaiak, melynél fogva ők a házasságot felbonthatónak tartották. Még a szigorubb jellegű "manusos" házasság is felbontható volt; a manus-nélkülit pedig a felek tetszés szerint felbonthatták, mégpedig mindkét fél óhaja szerint /*divorcium* /, vagy csupán az egyik fél akarata alapján. Ez utóbbi eset akkor fordult elő, ha a másik fél súlyos vétséget követett el, avagy e nélkül is, ha "jó oka" volt rá,

például: szüzességi fogadalmat tett./Szentmiklósi M. : A Római jog Institutioi 326. oldal./
A magyar házassági törvény két kategóriáját különbözteti meg a házassági bontó okoknak:

a/ absolut hatályu és

b/relativ bontó okok között különböztet. Az absolut hatályu bontó okok fennforgása esetén a házasságot feltétlenül felbontja a bíróság, míg a relativ bontó okok fennforgása esetén csakis abban az esetben kerül sor a házasság felbontására, ha a bíróságnak az a meggyőződése, hogy a házassági életközösség oly mértékben zavartatott meg, hogy a további együttélés a felbontást kérő fél szempontjából elviselhetetlen.

A házassági törvény 76.§.-a szerint: " A házasság felbontását kérheti az a fél, kinek házastársa házasságtörést, vagy természetelleni fajtalanságot követ el, avagy tudva, hogy házassá-

ga még fennáll, új házasságot köt."

A házassági törvény 77.§.-a alapján pedig a házasság felbontását kérheti az a házaspár, akit házastársa szándékosan és jogos ok nélkül elhagyott, ha a vétkes fél bírói felhívásra sem állítja vissza a házassági életközösséget.

Ugyancsak kérheti a házasság felbontását a ht. 78.§.-a alapján az a házaspár, kinek házastársa élete ellen tört, vagy akit házastársa testi-épségét vagy egészségét, veszélyeztető módon szándékosan súlyosan bántalmazott.

Végül a ht. 79.§.-a szerint az a házaspár is kérheti a házasság felbontását, kinek házastársát a házasság megkötése után halálra, vagy legalább öt évi fegyházra, vagy börtönre ítélték. Nincs helye azonban a házasság felbontásának ha a házaspár a büntettet a házasság megkötése előtt követte el és erről házastársának a házasság megkötésekor tudomása volt.

Az 1894:XXXI.§0.§-aa relativ bontó okokat tartalmazza,ami egyébként a törvény szövegéből is kitűnik,ugyanis :a házasság az egyik házaspár kérelmére f e l b o n t h a t ó,ha a másik házaspár

a/ a házastársi kötelességeket a 76-78.

§§.-ok esetein kívül szándékos magaviselete által súlyosan megsérti;

b/ a házastársak családjához tartozó gyermekeket büncselekmény elkövetésére,vagy erkölcstelen életre reábirja vagy reábirni törekszik;

c/ erkölcstelen életet megátalkodottan folytat;

d/ a házasság megkötése után öt évnél rövidebb tartamu fegyházra vagy börtönre,avagy nyereségvágyból elkövetett vétség miatt fogházra ítéltetett.

A házasság felbontása ugynevezett házassági

bontó per útján történik; ha azonban a fél akár vallási meggyőződésből, akár a gyermekekre való tekintettel csupán ágytól és asztaltól való különélést akar, ez esetben ugynevezett válóperrel éri el célját a jogosult fél.

Az 1941. évi XV. törvénycikk megalkotásának indokolt-
sága.

Minden állam érdeke, hogy a családalapítás az arra alkalmas polgárok részére lehetővé tétel-
sék. A nemzetekre vonatkoztatva a történelem
sok esetben megcáfolta már azt a római axiomát:
"Genus nunquam perire censetur." Gondoljunk
például Észak-Amerika Indiánjaira, avagy Attila
hunjaira! Egy nemzet egészséges utánpótlásának
és szaporodásának fő feltétele: az egészséges,
család-alapításra megfelelő kortt elért nemzet-

tagok házasság kötését a lehetőség szerint elősegíteni! Magyar hazánk törvényhozása ezt a célt tartotta szem előtt, amikor az 1941. évi XV. törvénycikket megalkotta: "A vegyes házasságról és a fajvédelemről" - címmel. Nemzeti és szociális szempontok vezették a törvényhozót a házasság előtti kötelező orvosi vizsgálat bevezetésének elrendelésekor. Egészséges utódokat csak egészséges szülőktől várhatunk! A betegségek legveszedelmesebbje : a fertőző gümőkór és a fertőző nemibaj átörökítődik. Minden állam erőfeszítéseket tesz ennek a következményeiben szörnyű betegségnek a leküzdésére. Jóllehet az orvostudomány az utolsó félévszázadban vetekszik a technikával, sőt talán felül is mulja azt, mégis azt láthatjuk, hogyha nem is absolute tehetetlen az említett két betegséggel szemben, de messze van még attól, hogy könnyűszerrel megszabadítsa a fertőző betegek ezreit és így a nemzeteket a

két betegség pusztításaitól. Preventiv intézkedéseket, a fertőzés megelőzését hangsúlyozza az orvostudomány, amikor hygienikus környezet, életmód és megfelelő táplálkozás lehetővé tételét mondja legfontosabbnak. Magyar hazánk, mert az északi országrész / Magas-Tátra, ahol pedig sok szanatorium van / még mindig nem tért vissza, nem bővülködik tuberculosisban szenvedő betegek részére fontos klimatikus gyógyhelyekben. - A betegség terjedésére pedig nemcsak a nagy számú - főképpen fizikai munkásság alacsony élet-szintjé szolgáltató kedvező előfeltételt, de Alföldünk sík, porban és homokban bővülködő területe egyébként is elősegíti azt. Sokszor találhatjuk könyvben, folyóiratban a fertőző gümő-kórt, ""száraz betegséget"" úgy említeni, mint szegények betegségét. A statisztika azonban azt mutatja, hogy - bár az alacsonyabb élet-szinten élők között nagyobb számmal szedi áldozatát - nem válogat az embe-

rek között. Hallhatjuk "magyar betegségnek" is említeni, azt akarják ezzel kifejezésre juttatni, hogy Európában aránylag nagy számban szedi áldozatát éppen kis számu nemzetünk soraiból.

A másik, következményeiben nem kisebb veszélyt jelentő betegségnél: a fertőző nemibajnál az emberek erkölcsének lazaságában találjuk a legfőbb okot. Újból Alexis Carrelt idézem: "Az ember tud uralkodni magán, ha akar!" És hogy hova vezet, ha az ember erkölcsi szempontból nem uralkodik magán, annak szörnyü bizonyosságát láthatjuk, csak menjünk el egy ilyen szerencsétlenekkel megtöltött klinikára!

Ha egyszer nem áll módunkban, hogy minden fertőzött beteget kézen fogjunk és gyógyhelyre vezetve könnyüszerral megszabadítsuk betegségtől, - mert az államnak igen fontos érdeke fűződik ahhoz, hogy egészséges állampolgárai legyenek, - legalább azt előzzük meg, hogy

ilyen szerencsétlenek átörökítsék az utódaikban talán még súlyosabb formában jelentkező kórt. Ez a célkitűzése az 1941: XV. törvény-cikknek.

A vegyes házasságról és a fajvédelemről szóló törvény taglalása.

Az 1941. évi XV. törvénycikk 1. §.-a így szól: "A házasság kihirdetését csak akkor szabad elrendelni, illetőleg a kihirdetés alól csak akkor szabad felmentést adni, ha mindenik házassuló fél 30 napnál nem régibb keletű tisztiorvosi bizonyítvánnyal igazolja, hogy a lakóhelye szerint illetékes tisztiorvosnál megjelent, egészségi állapotának megállapításához a szükséges felvilágosításokat megadta, magát megvizsgáltatta és a vizsgálat nem állapított meg fertőző gümőkórt, vagy fertőző nemibajtot."

A törvény szerint a tisztiorvos a beteg-

ségben szenvedő részére nem állithat ki bizonyítványt.

Az 1941:XV.3.§.-a megtiltja a polgári tisztviselőnek, hogy közreműködjék a házasság megkötésénél, ha az 1.§.-ban meghatározott bizonyítványt a házasulók be nem mutatják. A törvény 11.§.-a úgy a polgári tisztviselő-, mint a fél részéről vétségnek minősíti az e törvény rendelkezéseinek figyelembe nem vételét s a polgári tisztviselőt hivatalvesztéssel és egy évig terjedhető fogházzal, a vétkes házasulózt egy évig terjedhető fogházzal rendeli büntetni.

Az 1894:XXXI.törvénycikk 7.,8.,9.§§-aiban foglalt megtámadhatósági okokat kiegészíti az 1941:XV.6.§.-a: "A házasságot megtévesztés miatt megtámadhatja a házaspár, ha házastársa az 1.§.alá eső betegségekre vonatkozóan a megtévesztést tudva maga idézte elő akár előtte, akár a

tiszti orvos vagy a vizsgálatot teljesítő orvos előtt lényeges ténykörülménynek hamis állításával vagy elhallgatásával, vagy pedig tudta a megtévezstést, amely egy harmadiktól ered.

Ugyancsak a megtámadhatóság lehetőségét bőviti az 1941:XV.7.§.-a, mely kiegészíti az 1894:XXXI.54.§.-át azzal, hogy: "...megtámadható a házasság tévedés miatt, ha az egyik házaspár már házasságkötéskor gyógyithatatlan elmebetegségben szenvedett és a másik házaspár azt nem tudta s a körülményekből sem következtethette." A törvény miniszteri indokolásából kitünik, hogy nem örökletes terhelt s ideg vagy elmebajra hajlamos egyénre gondolt a törvényhozó, hanem olyanra, aki már valóban felismerhető elmebajban szenvedett a házasságkötéskor és hogy akkor értelmes viselkedést tanusított, az nem volt gyógyult állapot.

Miként a többi megtámadási ok érvényesítésé-

re, úgy itt is egy év van megállapítva a tévedés felismerésétől számítva, mely idő alatt, ha meg nem indítja a fél a megtámadási pert, később ez ok alapján azt meg nem indíthatja.

Hasonlóképpen kiegészíti az 1941:XV.8.§.- a házassági bontó okokat is, amennyiben kimondja, hogy házassági bontó perben a házasság felbontását nem akadályozza az, hogy a bontó ok keletkezése után a vétkes házasság fél elme betegségbe esett. A miniszteri indokolás ugyanis világosan megmondja, hogy a bontó ok keletkezése idején a vétkes fél nem volt elmebeteg, ennél fogva a vétkes magatartás neki beszámítható; ezen nem változtat az, hogy később elmebeteg lett.

Nagyon fontos fejezete az 1941:XV. törvény-cikknek a IV. fejezet, mely zsidónak és nemzsidónak házasságkötését tilalmazza. Elfogult, ennél fogva igaztalan lenne annak az állítása, aki, a

törvényhozást az említett törvényes tilalom meghozása miatt a zsidó fajú magyar állampolgárok kellő ok nélküli jogkorlátozásával vádolná.

A rómaiak és görögök csodálatraméltó és emberi viszonylatban örökéletű alkotásokat hagytak ránk művészetben, költészetben, de az emberi test anatómiai s méginkább bonyolult fiziológiai megismerésében nem mutattak fel az előbbiekhöz hasonló értékes eredményeket. Érthető is, ha meggondoljuk, hogy szabad volt rabszolgát tartani, azt a rabszolgatartó akár meg is ölhette, de tilos volt az emberi testet tanulmányi céllal vizsgálat tárgyává tenni: boncolni. Maga Hippokrates, akit korta legnevesebb orvosának tartanak, éjjel volt kénytelen lopni az emberi tetemet, hogy anatómiai tanulmányt folytathasson azon. Ily körülmények között érthető is, hogy egész ferde képük volt például a vérkeringésről /kis és nagy vérkör / és a vér fiziológiai összetételéről.

Nem tudhatták tudományosan azt se kimutatni, hogy milyen következménye van a különböző fajju néphez tartozó egyének vérkeveredésének; mégis tudjuk a rómaiakról, hogy nem tartották ők se kívánatosnak a zsidókkal való vérkeveredést. Tilos volt római és zsidó között a házasságkötés.

Eugen Fischer faj-biologus mondja, hogy a népek felemelkedését a romlatlan fajok idézték elő, a bukást pedig meg nem felelő keveredés, ami által a korábban jó faj megromlott. Valóban, ha Róma esetét nézzük, a következőket állapíthatjuk meg. A kulturált gazdag patriciusok nem szaporodtak, Caracalla kiterjesztette a római polgárságot a birodalom minden lakójára. A római nép felvett magába meg nem felelő elemeket s a Caesart kitermelő nemes római nép a faji öntudat feladásával kicserélődött egy ugyanazon nyelvet beszélő, ugyanazon területen élő,

de silány új fajra! Aetiusban csillant meg utoljára a régi római tehetség, kiválóság, aki még fel bita tartóztatni Attilát. Azután

- és itt eszembe jut a még középiskolában tanult római mondás: minden állam talpköve a tiszta erkölcs, mely ha megdől, Róma rabigába görnyed - Róma végzete beteljesedett. Ez történelmi tény és intő példaul szolgálhat minden népnek! Ma már védekeznek is többé-kevésbé minden nemzet a nem kívánatos vérkeveredés veszélyével szemben; nemcsak Németország, ahol - szinte azt mondhatnánk - hitvallás a tiszta fajuság kultusa, de az őt ezért gyakorta gunyoló Anglia legalább olyan félve őrködött és őrködik fajának tisztasága felett. Dr. Darányi Gyula Budapesten 1939-ben megjelent: Közegészségtan I. kötet 104. oldalán olvastam a következőket: "Az angol nemzet a splendifid isolationjában fajának köszönheti a viláгурalmat.

Az angol nemzet vigyázott mindig, hogy a hódítások mellett fajának megrömlása ne következék be. Ma is Angliában van az eugenikus mozgalom társadalmilag legjobban megszerveve."

Ha olyan nagy számu nemzet, mint a német és angol fontosnak tartja, hogy nem kívánatos elemekkel ne keveredjék, mennyivel inkább kell őrködnünk nekünk kis számu magyaroknak, hogy a régi Róma sorsára ne jussunk?!

Méhely magyar fyziologus szerint zsidó házassodása magyarral azért nem ajánlatos, mert a zsidó igen távolálló faj. A zsidóban lévő elő-ázsiai és hamita jellegek szaporitása, valamint a miénktől elütő erkölcsi felfogás, illetőleg kevesebb erkölcsi gátlás bevitele a magyar népbe nem kívánatos.

Az 1941:XV.9.§.-a kimondja, hogy nemzsidónak zsidóval házasságot kötni tilos. Zsidó nő-

nek külföldi állampolgárságu nem zsidóval kötendő házassága nem esik a jelen §-ban meghatározott tilalom alá. A miniszteri indoklás szerint ugyanis a külföldi állampolgárságu férfi és a házasságból születendő gyermek nem válik a házasság kötés,illetőleg a leszármazás következtében magyar állampolgárrá,sőt a magyar állampolgárságu menyasszony is házasság következtében az esetek jelentős részében elveszti magyar állampolgárságát;külföldi állampolgárok fajkeveredése pedig nem káros magyar nemzeti szempontból.Annál inkább nem lehet feladata az 1941:XV.törvénycikknek annak a megakadályozása,hogy külföldi állampolgárságu zsidó és ugyancsak külföldi állampolgárságu nemzsidó házasságot kössön.

A törvény megállapítja,hogy kit kell házasságjogi szempontból zsidónak tekinteni.Eszerint zsidó az:akinek legalább két nagyszülő-

je az izraelita hitfelekezet tagjaként született,ugyszintén - tekintet nélkül származására - az,aki az izraelita hitfelekezet tagja.

A m. kir. igazságügyminiszternek 70.000/941 I.M. számú rendelete negatív értelemben közöl megállapításokat.Ezen miniszteri rendelet 2.§.-a ugyanis szószerint a következőket tartalmazza : "A htn./1941:XV./ 9.§.-ának alkalmazásában nem zsidó :

1/ az,akinek 4 vagy 3 nagyszülője született keresztény hitfelekezet vagy más - nem izraelita - hitfelekezet tagjaként,~~Másik két~~
~~nagyszülője pedig izraelita hitfelekezet~~
~~tagjaként született~~ és ő maga nem tagja az izraelita hitfelekezetnek;

2/ az,akinek két nagyszülője született keresztény hitfelekezet vagy más - nem izraelita - hitfelekezet tagjaként,másik két nagyszülője

pedig az izraelita hitfelekezet tagjaként született, ő maga azonban keresztény hitfelekezet tagjaként született és az is maradt, az izraelita hitfelekezet tagjaként született szülője /szülei/ pedig annak a házasságnak megkötése előtt, amelyből a házasuló származik, keresztény hitfelekezet tagjává lett;

3/ az ugynevezett erdélyi szombatos és ivadéka, ha származásánál fogva nemzsidó és nem tagja az izraelita hitfelekezetnek."

Az 1941:XV. törvénycikk rendelkezik a házasságon kívül született gyermekekről is kimondván, hogy a törvény rendelkezése szempontjából nem képez kivételt az ilyen gyermek sem, ha őt a természetes atya az anyakönyvvezető előtt vagy közokiratban magáénak elismerte, vagy az atyai elismerést a bíróság megállapította. Atyai elismerés hiányában a házasságon kívül született az a gyermek zsidó, akinek legalább egy nagy-

szülője az izraelita hitfelekezet tagjaként született. Az, akinek csak az egyik nagyszülője született az izraelita hitfelekezet tagjaként, nem esik a zsidókkal egy tekintet alá, ha ő maga keresztény hitfelekezet tagjaként született és az is maradt s emellett anyja a gyermek születése idejében keresztény hitfelekezet tagja volt.

Zsidóknak a jelen törvény hatályba lépése után kötött házasságából eredő leszármazói is zsidók.

Az 1941:XV. törvénycikk kimondja, hogy a 9. §.-ban foglalt tilalom ellenére kötött házasság megtévesztés miatt megtámadható, ha a megtévesztés olyan ténykörményre vonatkozik, amely a házastárs személyi állapotának megítélése szempontjából a 9. §. értelmében lényeges s a megtévesztést a másik házastárs tudva maga idézte elő, vagy tudta a megtévesztést,

amely egy harmadiktól ered.

Igy tehát a 9.§. az 1894:XXXI.törvénycikknek 14.-27.§.-aiban foglalt házasságkötési tilalmak mellé újabb házassági tilalmat állapít meg. A tilalom ellenére kötött házasság nem lesz ugyan érvénytelen házasság, - amint, hogy nem érvénytelen az egyéb házassági tilalmak ellenére kötött házasság sem - mégis alkalmas a tilalom arra, hogy a legtöbb esetben meggátolja a házasság megkötését.

Amennyiben pedig a tilalom ellenére mégis megkötöttetett volna a házasság, úgy a vétkes felek, mint a közreműködő vétkes polgári tisztviselő súlyos büntetés alá esnek .

Az 1941:XV.14.§.-a büntettnek minősíti a 9.§.-ban foglalt tilalom megszegését és úgy a vétkes felet, mint a vétkes polgári tisztviselőt öt évig terjedhető börtönnel, hivatalvesztéssel és politikai jogainak felfüggesz -

tésével rendeli büntetni; ha pedig a polgári tisztviselő gondatlanságból működött közre az ilyen házasság megkötésénél, vétséget követett el és büntetése három hónapig terjedhető fogház.

Nem lenne a nemzet kellően védve a nem kívánatos vérkeveredéssel szemben, ha csupán a házasságkötést tilalmazná a törvény zsidó és nemzsidó között. Azért fajvédelmi törvényünk 15.§.-a úgy rendelkezik, hogy vétséget követ el és három évig terjedhető fogházzal, hivatalvesztéssel és politikai jogai gyakorlásának felfüggesztésével büntetendő az a zsidó, aki:

1/ magyar honos tisztességes nemzsidó nővel házasságon kívül nemileg közösül, vagy

2/ magyar honos nemzsidó tisztességes nőt házasságon kívüli nemiközösülés céljára a maga, vagy más zsidó részére megszerez vagy megszerezni törekszik.

Büntetté minősül a cselekmény és büntetése öt évig terjedhető börtön, hivatalvesztés és a politikai jogok gyakorlásának felfüggesztése, ha:

1/a tettes a cselekmény-t erőszakkal, csalárdsággal, vagy fenyegetéssel követte el;

2/ a cselekményt hozzátartozója ellen, vagy nevelés, tanítás vagy felügyelet végett rábizott, vagy neki alárendelt személy ellen követte el;

3/ a cselekményt akkor követte el, amikor a nő életének huszonegyedik évét még nem töltötte be;

4/ a cselekményt annak ellenére követte el, hogy ilyen vétség miatt megbüntették és büntetésének kiállása óta tíz év még nem telt el.

Az 1941:XV; törvénycikknek a fajvédelemről rendelkező fejezeteit nagy vonalakban ennyiben rögzítettem le. Megállapítható ennek alapján, hogy törvényhozásunk örködni óhajt a jelen törvény hozásával közvetve nemzetünk jö-

vője, utódaink egészsége felett.

Azonban a legjobb törvény is hiába való, ha annak végrehajtása kívánnivalót hagy hátra; így az itt tárgyalt törvény is csak akkor tölti be **hi-**vatását, ha a megállapított sanctiok alkalmazásával minden a törvény ellen cselekvőt büntetünk is.

Ha szabad véleményt nyilvánítanom, nem tartom helyénvalónak a törvényhozó könyörületességét, amikor például a 3.§. alapján megengedi olyan házasság kötését, amelynél mindkét házасuló fertőző gümőkórban szenved. A közérdek megelőzi a magán érdeket! Az ismertetett törvény pedig elsőrangú fontosságú nemzeti érdeket akar szolgálni s eközben nem lenne szabad könyörületességből se kivételeket tenni.!

Néhány oldallal előbb azt mondtam, hogy az 1941:XV.törvénycikk nemzeti és szociális érdeket szolgál. Tulajdonképpen a kettőt itt nehezen lehet csupán külön választani. A műveltség

legalacsonyabb fokán élő egyénben is benne van a vágy, hogy utódai legyenek, hogy családot alapítson. Intenzitás tekintetében a fajfenntartás ösztöne közvetlenül a létfenntartás ösztöne után következik. Az élet értelmét, az élet folytatását a gyermekekben látja megtestesítve az ember. Azonban a mi korunkban a létfenntartási gondok mintha súlyosabban nehezednének az egyesre, mint a közel múltban is. Nemzetünket tekintve a vesztes világháború, a szűk határok közé szorítottság, nem utolsó sorban hazánk termőtalajának aránytalan megosztása okozták a megélhetés nehézségét, mely nem kedvezett a család alapításnak. Az értelmiségiek nehéz elhelyezkedési lehetősége, a nagyon szerény fizetés náluk is sok esetben lehetetlenné tette, vagy legalább-is késleltette a család alapítást. A közegészségtan művelőinek mai kiválóságai úgy a nemzet, mint az egyén szempontjából fér-

fiak részéről 23-24., nők részéről 20-21 évben állapítják meg azt a kort, melyben legajánlatosabb a házasságkötés. Európában ez kevés nemzetnél volt megvalósítható a világháború után.

Észak-Amerika e tekintetben legkedvezőbb helyzetben volt, amennyiben a megélhetés biztosítása ott okozott legkevesebb gondot.

Németország a nemzetiszocializmus uralomra jutása után azonnal programba vette a család alapítás elősegítését. A családi pótlékot minden egyes gyermek után 50 M-ban állapították meg; a népes családokat igen jelentős adókedvezményben részesítették; orvosilag megvizsgált egészséges házaspárok 1000 M-ás házassági kölcsönt, ezenkívül kelengyét kaptak, a kölcsön törlesztésénél minden gyermek után 250 M-át elengedtek úgy, hogy négy gyermek születése esetén egyáltalán nem kellett visszafizetni a házassági kölcsönt. Az itt említett és más hason-

ló kedvezmények behozatala meghozta a várt eredményt, amit mutat az, hogy 1934-ben 20%-kal multa felül a házasság kötések száma az előző évit.

Nálunk nem régi keletű az Országos Nép és Családvédelmi Alap létesítése, melyből 400 P-ös házassági kölcsönt kaphatnak egészséges, szegénysorsu magyar állampolgárok. A kölcsön visszafizetésének módja egyező a német házassági kölcsön visszafizetési módjával: tehát minden gyerek után 100 pengő, négy gyermek születése után az egész összeg visszafizetése engedtetik el.

A fajvédelmi törvényünk 5.§-a rendelkezik újabban a házassági kölcsön felől s a belügyminiszter hatáskörébe utalja annak megállapítását, hogy mikortól fogva, milyen összeget lehet az 1941 : XV. 5.§. alapján kiutalni az arra rászoruló és érdemes házasulóknak.

Összefoglalás.

Nemzetünk, mely hazánk fekvésénél fogva annyiszor kellett, hogy ellenséges támadásoknak ellene álljon, ma újra vér-áldozatot hoz, hogy megmentse önmagát és Európa többi nyugati népeit az Istent, a magántulajdon szentségét és a tiszta erkölcsön nyugvó családi életet semmibe vevő kommunizmus borzalmaitól. Hiszünk Istenben és fegyvereink erejében! De azt is tudjuk, hogy kevesen vagyunk és minden egyes magyar hősi halottunk, ha erkölcsileg erősíti is példaadó önfeláldozásával nemzetünket, számbelileg veszteséget jelent a jövőre nézve is. Pedig mi Nagy-Magyarországgal élünk vagy halunk s ha nem is szabad kételkednünk annak visszaszerzésében, szembe kell néznünk a kérelhetetlen tényvel, hogy azt megtartanunk csak akkor lesz lehetséges, ha sok, több, öntudatos, egészséges és hagyományos magyar katonai erényekben erős ma-

gyar fogja lakni!

Bármilyen nagy uralkodónk volt is Szent István király, ma nem fogadhatjuk el érvényesnek azt a néki tulajdonított elvet, hogy gyenge az egynyelvű nemzet. Kevesebb aggodással nézhetnénk nemzetünk jövője elé, ha kisebbségeink helyén is a magyar államiság gondolatának öntudatos hivei: magyar fajú magyar állampolgárok laktának. Ez idő szerint azonban ott tartunk, hogy négy nagyobb számú kisebbségünk mindenikének szaporodási arányszáma felül mulja magyar nemzetünket.

Ez nagyon megszivlelendő és mindent el kell követnünk, hogy ezen változtassunk!

A jelen háborúnak sikeres befejezését követő nemzeti öntudatosításban, becsületes munka által kiérdemelt mindennapi kenyér biztosításában, nép-egészségügyünk fejlesztésében s a család alapításra alkalmas koru egészséges magyar állampolgárok nősülésének lehetővé tételében összegez-

hetjük azokat a programpontokat, melyeknek
valóra váltásától - nem tulozunk, ha azt
mondjuk - nemzetünk fennmaradása függ!!!

